

Nalaz *leuciscus svallize* et Kner u estavelama Popovog polja

Ihtiofauna ponornica Jadranskog sliva u R. Bosni i Hercegovini je predmet naših istraživanja, u zadnjih nekoliko godina. Tu faunu sačinjavaju pretežno endemične vrste iz familja Cyprinidae i Salmonidae, koje su vrlo interesantan objekat za sistematska istraživanja.

Ekologija tih vrsta je do sada malo proučavana i tek u zadnjih nekoliko godina ekipe stručnjaka Biološkog instituta Univerziteta iz Sarajeva vrše istraživanja i proučavanja nekih od tih vrsta.

Svojstvenost biologije ribljih vrsta naših ponornica se sastoji u tome, što one izvjestan kraći ili duži vremenski period u toku godine provode u podzemnim tokovima. Ta postavka je opšte prihvaćena, ali još uvijek ima vrlo malo podataka u literaturi o tome, koje se sve vrste povlače u podzemne tokove, koliko traje period njihovog zadržavanja u podzemnim tokovima, čime se tamno hrane, kada izlaze u površinske tokove, itd.

Sva ta pitanja imaju široki interes i nužno moraju interesovati stručnjake različitih profila, kao na primjer fiziologe, anatome, biohemičare, i dr, a na prvom mjestu nas ihtiologe.

Čurčić 1917. godine navodi da vrste, koje naseljavaju vode Livanjskog i Duvanjskog polja, izvjestan period godine provode u podzemnim tokovima. Prema navodima autora, ribe koje naseljavaju ova područja u jesen se povlače u ponore ili jame, da bi se iz njih opet na proljeće pojavile, kada nastupe veliki povodnji. Ova migratorna svojstva naročito se manifestuju kod vrsta *Aulopyge hügelii* Heck., *Paraphoxinus alpidotus* Steindachner, *Chondrostoma phoxinus* Heck. Navedenu konstataciju i mi smo prilikom naših istraživanja Livanjskog i Duvanjskog područja potvrdili.

Proučavajući ihtiofaunu Trebišnjice i voda Popovog Polja, posebnu pažnju smo obratili na estavele, koje su povezane sa podzemnim tokovima. Iako se logično nameće zaključak, da se sve vrste, koje naseljavaju te vode, periodično povlače u podzemne tokove, nastojali smo da tu činjenicu tačno i dokažemo. U tom cilju smo 22. februara i 15. septembra 1967. godine vršili eksperimentalne lovine u estavelama »Lukavac« i »Pokrivenik«, koje su locirane na južnom dijelu Popovog Polja, u neposrednoj blizini špilje »Vje trenice«. Lov je vršen u svim slučajevima sa elekto-agregatom. Pri tome smo naišli na teškoće, jer su se ribe brzo povlačile u podzemne tokove, tako da je lov bio efikasan samo u početku. U februaru je lov vršen u obe estavele, dok je u

septembru vršen samo u estaveli »Lukavac«. U obe estavele su tom prilikom ulovljeni primjerci *Leuciscus svallize* Heckel et Kner, koji su u prosjeku bili dugi oko 10 cm.

U estavelama smo zapazili i krupnije individue, koje su se naglo povukle iz polja dejstva električne struje, tako da ih nismo imali u ulovu.

Na osnovu poznavanja vodnog režima tog područja možemo tvrditi, da su te ribe provele u podzemnim tokovima više od pola godine.

Podzemni način života svakako ima odraza na niz bioloških svojstava tog dijela populacije ove vrste.

Naša istraživanja su usmjerena u pravcu upoređivanja jedinki iz otvorenog toka rijeke Trebišnjice i onih iz podzemnih tokova. Ta istraživanja će sigurno dati interesantne podatke.

Ovim saopštenjem smo htjeli da registrujemo činjenicu, da vrsta *Leuciscus svallize* Heckel et Kner izvjestan period (u konkretnom slučaju duži od 6 mjeseci) provodi u toku godine u podzemnim tokovima.

R E Z I M E

U ihtiološkoj literaturi ima vrlo malo preciznih podataka o životu u podzemnim vodama ribljih vrsta, koje naseljavaju naše ponornice. U februaru i septembru 1967. godine smo konstatovali vrstu *Leuciscus svallize* Heckel et Kner u nekim estavelama u Popovom Polju. Na osnovu režima voda može se tvrditi, da su te jedinke provele u podzemnim tokovima više od pola godine.

Z u s a m m e n f a s s u n g

LEUCISCUS SVALLIZE Heckel et Kner in der Estavellen des Popovo Polje.

In der ichthyologischen Literatur sind nur sehr wenige genaue Angaben über das Leben von Fischarten zu finden, die unterirdische Karstflüsse besiedeln. Im Februar und September 1967. haben wir die Art *Leuciscus svallize* Heckel et Kner in einigen Estavellen des Popovo Polje gefunden. Auf Grund des Wasserregimes konnte festgestellt werden, dass diese Fische mehr als ein halbes Jahr in den unterirdischen Flüssen verbracht haben.